

279356

F O A I A

P I S T pentru

MINTE, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 1.

MERCURIUL, IANUARIU

1855.

INDICE CHRONOLOGICU

de

Documente bisericesci de la an. 1688 —
1752. — (nu prea cunoscut).

(Urmare din an. tr. Nr. 50)

La a. 1732 17. Noem. Prin decretu aulicu se demanda ca suma de 4299 ⁵/₈ cr., carea din provenite sub vacantia scaunului Episcopescu sau incassatu, si pe camata la cassa Grã Bancala sau elocatu ca se creasca pana candu va fi de ajunsu de a redica monastire, se se administredie la Grate officiu solutoriu viennense: si de o data spre cunoscutia se intîmiedia, cumca pe langa anticipatii 400 f. pentru redicarea resiedentiei Eppesci se mai applacideadia 3600 f. — Nr. a. 734. 1732.

La a. 1732 11. Dec. Rescrisulu Imp. Carolu VI. catra clerulu si natiunea romanésca, cumca, cérerile loru in urmatoarea diaeta se voru lua, si prin una comisiunea din ambii Eppi, si mai multi consiliari catholici se voru desbate Nr. a. 763. 1732.

La a. 1732 Eppulu Klein consiliariu Regiu dobândesce locu si votu in diaeta tierii.

La a. 1733 in Ianuarie. Comisiunea cameratica au despusu a se face computulu spéselor pentru redicarea monastirei, si a resiedentiei Eppesci in Fagarasiu; si au reprezentatu aulei, cumca pentru cladirea acestoru edificii se poftescu 44,433 f. 36 cr Nr. 17, 1733.

La a. 1736 9. Apr. Mandatulu camerii aulice ca clerulu romanescu se depute cugetulu de a redobandi partile possessionarie din Ordã-de josu (Váradsja) pana candu cu biserica rom. catholica voru fi impreunati; batárca recunosce cumca clerulu dintru a le sale pentru sustinerea scoleloru o au cumparatu. In arch. cam. aul. fasc XLIII. din Aprilie.

La a. 1736 31. August. Contractu intre Fiscu

Regiu si Eppulu Klein pentru stramatarea dominiului Gherlei cu al Blasiului subscrisu de Eppulu si de W. de Dietterich, si de Petro Dobra directoru Fiscale.

La a. 1737 8. Maiu. Nota camerii aulice, la camara Transilvanico aulica despre in schimbarea Dominiului Gherlei si a Sambetei de josu cu Dominiulu Blasiului, si cumca Dominiulu Gherlei sau datu natiunei armenésce „Jure Inscriptio“ pe 100,000 f. se afla in arch. cam. aul. fasc. XLIV. din Maiu. —

Aici vinu a se considera conditiunile sub care sau facultatu Eppulu Klein de la scaunulu Romei ca se descinda cu inc. directoratu Transilvanico intru stramatarea Dominiului Gherlei cu al Blasiului, carele sunt urmatórele:

1) Ca Dominiulu Blasiului se se dee intregu dupa proiectulu facutu in 6000 f. una cu Costeielu si cu tóte appertinentiile, drepturile si emolumentele ori cumu numite, ce le are acumu Fisculu si le au avutu pana aci intru acelu Dominiu.

2) Ca in graba si de o data se i se strapuie Dominiulu, si se se introduca intr'insulu.

3) Ca evictiunea se priimesca asupra sa l. Directoriu.

4) Ca se se dee instrumentu publicu la mana ambe partiloru.

5) Ca Dominiulu se nu se impartiesca in fonduri, ci numai in fructuri, din carele jumătate se fie pentru masa Episcopésca, jumătate pentru intretinerea calugariloru si a scolasticiloru.

6) Ca partea calugariloru obventóre pana cand' aceia se voru introduce, se o intrebuintiedie pe rendu Eppulu pentru cladiri.

La a. 1738 26. Ian. In Sinodulu Grate adunatu in Blasiu se subscriu conditiunile sub care clerulu romanescu unitu pentru mai grabnica cladire a

monastirei din Blasiu se apromitte a da din ale sale 25,000 f. in restempu de 5 ani.

Contestulu acelora aici pentru mai multe res-pecte il allaturediu in testulu latinu originariu.

La a. 1738 26. Ianuarie.

Conditiones.

Sub quibus Nos universus Clerus Graeci Ritus sacrae Romanae Ecclesiae per Tranniam unitus et infrascriptus ad Paternas tam Excelsae Camerae Aulicae Suae Mattis Ssmae nomine, quam Excellentissimi Domini Nuntii Apostolici aliorumque zelatorum Patronorum Intimationes, per Illm ac Rsm Dnum Dnum Ioannem Innocentium Klein L. Baronem de Szad Dei et Apostolicae Sedis Gratia Modernum Eppum nostrum Fogarasiensem, nec non Sacra Casareae Regiae catholicae Mattis consiliarium, in Sinodo generali anno praesenti 1738 die 26. Ian. Balasfalvae indicta et celebrata proposita et promotas pro celeriori aedificatione monasterii graeci ritus uniti Balasfalvensis etiam in his anxiiis circumstantiis contribuere vovemus.

1. Ut certi simus de stabilimento monasterii et Eppatus ne interim deplorabilem mutationem nos experiri contingeret, non licebit Ilmo Rsmo Dno Eppo ex pecunia illa in praememoratum finem colligenda expendere, donec clementissimas prius suae Mattis Ssmae desuper finaliter expeditas fundationales nobis non demonstrabit.

2. Pensio ex parte Excelsae camerae quolibet anno semper prius expendatur, illa autem finita, nostra.

3. Praefatum monasterium non vergat in prejudicium Ritus nostri, praeterquam religiosos Graeci Ritus idest Basilianos unitos, alios Religiosos non capiat ditorum vero Basilianorum saltem tres aut quatuor pro capitulo destinati de concreditis ad conservandum ipsis rebus et instrumentis litterariis cleri et nationis, ne, uti hactenus deplorabiliter decepti experti sumus alienis*) nostra concredentes melioribus instrumentis et rebus ad clerum pertinentibus privaremur, rationes ad id ex clero ordinatis dare teneantur.

4. Siquidem monasterium non moriatur cum ex pluribus constet, nihil exinde confiscetur, nec liceat ea propter illuc intrare etiam demortuo Episcopo.

*) Aici e unu documentu tare despre aceea, cumu — si cam candu sau perdutu si Sigillul metropoliei Belgradului. —

5. Gaudeat indultis privilegiis, et libertatibus quibus Latini Ritus Monasteria in Ditionibus suae Mattis Ssmae gaudent.

De horum itaque inviolata etiam Excelsae Camerae observatione assecurati per decursum quinquenii summam illam 25,000 flonor pro tam salutari opere facultatibus deponere satagemus, idcirco ut supra-fatae conditiones a sua Matte Ssma pro majori nostra securitate, Juriumque, monasterii uberiori futura cautela clementissime aprobentur, nobisque authentice extradentur, humillime et de genu rogamus et instamus. Datum in Generali Sinaedria Balasfalvensi anno et die ut supra.

Stephanus Pap Timandi	Nicolaus Pap a Beja
a Suk vicarius generalis	vicarius generalis in par-
in partibus inferioribus	tibus superioribus et
Tranniae eidemque an-	protonotarius apo-
xis et protonotarius	stolicus m. p.
apostolicus m. p.	(S. S.)

(S. S.)

Nominibus et personis omium in praefata Grlu Sinodo existentium universum clerum et nationem representant.

La a. 1738 21. August. Se emittu in Vienna fundationalele Dominiului Episcopiei Blasiului.

Intre 1739 si 1740. Inainteadia Eppulu Klein catra Imper. Carolu VI. o supplicatiune in 5. puncte, a caria tienore revarsa o lumina asupra starei clerului si a natiunei romanesci pana atunci grele si pretriste (intre scriptele mele o parte a conclusului ei lipsesce).

Catra — 1740. Guberniulu Tranniei trinite Imp. Car. VI. o supplicatiune, prin carea roga ca inalta sa Mitte pe Eppulu Klein se nulu fa ca consiliariu guberniale, pentru mai multe cause, din carele e una, ca ar derogá autoritaterei Eppului romano catholicu, si ca romanii nu sunt auca capaci de a fi natiune, etc: —

La a. 1740 20. Opt. Au muritu Imperatulu Carolu VI.

La a. 1743 9. Sept. in Vienna. Imperatésa Maria Theresia transume si confirmeadia decretule Leopoldine si a predecésoriloru sei Imperati pentru clerulu si natiunea romana pana atunci esite.

La a. 1743 Eppulu Klein fiindu in Vienna in numele clerului seu au rugatu pe Ssma Mitte, ca quarta dismeloru pe carea locuitorii romani din Fundulu Regiu o dau ministriloru sasesci, de aci in colo nu altora, fara preotiloru sei romanesci se

o dée; — si mai incolo, ca dismele ce le dau romanii, pe carele nationea sasésca le tine in arenda si le culége, de aici in colo se se exarendéze elerului romanescu, fiindca acesta se appromitte, ca va da arenda mai mare, de catu cum dau saaii. — Despre acésta fiindu intrebatu Thesauraurariatulu, acela rugatiunea acésta o au refrentu Nr. thes. 1709. 1774.

(Va urma).

DIN PROFECIILE FAIMOSÉLBI KAZAMIA.

Презичери Астролоџиче.

Чегиторіи Фѣимосѣлби Kazamia кѣноскѣ вѣне къ де патрѣ ані акѣма не дѣгрѣжѣмъ а консѣлата планетеле сѣре а презиче вѣиторѣлѣ Фіе-кѣрѣеа анѣ къ чеа маі депѣлѣнъ езакѣтѣгае шѣ адевърѣ.

Контѣнѣндѣз ачеланиѣ сѣсте мѣз не каре негре шѣт дѣ вом пѣзі пѣнѣ ла сѣврѣшѣлѣ секѣлѣлор, ам рѣдикат канѣла сѣре Фѣртаментаѣ, шѣ цѣнѣндѣз телескопѣлѣ ла окѣл, амѣ дѣгревѣтѣ не планете десѣре челе че аз сѣ се тѣшѣле не пѣшѣнтѣ дѣ анѣла 1855.

Дѣнсѣ зна дѣн планете аз стрѣгатѣ къ indirpacie :

Еатѣ тѣмѣлѣл пѣлѣнѣрѣи не лѣтѣнтѣ; чѣзма шѣ грозаѣа корѣндѣе дѣн Асіа, аре сѣ се респѣндѣаскѣ песте тог пѣшѣнтѣл, шѣ моартеа Фѣрѣ крѣдѣаре аре сѣ сечере не оамѣни. Семле аз сѣ се арете дѣ Фѣртаментаѣ, каре аз сѣ адѣкѣ дѣ ініміле оамѣнілор Фѣрка шѣ грозаѣа. Дѣнсѣ мѣлѣді дѣнѣре шѣрѣторѣи нѣ аз а трѣи песте ачесте зѣле грозаѣе, кѣчи аз сѣ се кѣрѣдѣз прѣн чѣмѣ шѣ рѣсѣлѣл. — Аз сѣ се тѣшѣле префачерѣи тарѣ: чѣи пѣлѣді аз сѣ се дѣнѣосаскѣ, іарѣ ачѣи маі де цѣсѣ аз сѣ се дѣналѣдѣ. Мізерѣеа класѣи де лѣврѣторѣи аре сѣ спорѣаскѣ песте тѣсѣрѣ. Індѣстріа шѣ комерѣдѣл аз сѣ Фіе вѣтѣшатѣ. О Флогѣ аре сѣ се нѣмічѣаскѣ дѣнѣрѣо тарѣ коѣватѣре не анѣ. Не лѣнѣгѣ цѣртѣлѣ тѣві Фѣлѣвіѣ тарѣ, аре сѣ се тѣшѣле о вѣтѣгае Фоарѣе сѣндѣроасѣ, шѣ аѣе пѣтѣмаі вѣтѣгае семѣндѣі аз сѣ поатѣ скѣпѣ де пѣіре. Іарѣ о Мѣтрополѣ (капѣталѣ) тарѣ аре сѣ се пѣсѣгѣеѣе ка одѣніоарѣ Бавѣлонѣл. Тоате наѣіле Еѣропѣи аз сѣ анѣче арѣтеле шѣ дѣ ачеланиі тѣмѣлѣ о проѣвѣндѣе аре сѣ се револѣтеѣе прѣн о копѣіраѣдѣе грозаѣвѣ, іарѣ дѣ пѣвѣнѣтрѣл еі аз сѣ се арѣте пѣічѣи тѣлѣврѣрѣи дѣнѣре повѣлі, каре аз сѣ проѣдѣкѣ тѣлѣте даѣне. Крѣстіанѣзіѣл аре сѣ Фіе десѣвѣтѣтѣ

шѣ вѣредѣнда кѣтрѣ Мѣлѣтѣвѣиторѣлѣ лѣтѣи дѣсѣпрѣватѣ, пѣнѣ че дѣ сѣврѣшѣтѣ се ва арѣта анѣ поз лѣтѣтѣторѣлѣ дѣ сѣврѣшѣтѣ дѣ глорѣеа шѣ опореа лѣзі D-зѣл каре ва прѣдіка сѣнта шѣ дѣсѣмѣзѣеаскѣ Еѣванѣелѣе. Мѣлѣте сѣене траѣічѣе шѣ осѣвѣте пѣтѣімірѣи грѣле аз сѣ вѣе маі къ самѣ дѣнѣре чѣи лѣномѣи. Еарѣ де тарѣічѣеле Цѣртѣанѣ аре сѣ се анѣронѣе холѣра, каре Фѣрѣ крѣдѣаре сѣчѣрѣ не оамѣни дѣ кѣтѣга пѣрѣді але Еѣропѣи. Де ачѣеа Фѣіді къ прѣвѣігерѣе шѣ не-адорѣмѣді.

Дѣнѣл ачесте презѣічѣерѣи планета аз тѣкѣтѣ.

(Кѣлѣндѣрѣлѣл де Іамѣи.)

Окѣре цѣнерѣале.

Еатѣ амѣічѣи вѣ сѣлѣнѣл не дорѣтѣл шѣ прѣдѣітѣлѣ вострѣ Kazamia, каре се дѣнѣтеіаѣзѣ не рѣгѣле астрѣномѣчѣе, шѣ дѣнѣл овѣчѣлѣіта теа вѣтрѣнеаскѣ еспѣрѣенѣіе де маі мѣлѣді ані вѣ пѣнѣл дѣ вѣдѣре тоате челе че обсерѣвѣціле тееле астрѣлоѣічѣе прѣвѣстѣескѣ негрѣл анѣла 1855. Дар ваі! тѣ гѣсѣскѣ дѣ пенѣлѣкѣта неѣоѣе де а вѣ сѣлѣне нѣ къ пѣдѣнѣл сѣ Флѣтеаскѣ тѣхѣнѣре, къ анѣла ачесте се гѣсѣште сѣлѣ дѣрѣзѣрѣеа вѣтрѣнѣлѣлѣ Сѣтѣрѣнѣл каре, дѣнѣл ідеаа астрѣлоѣілор, е тог дѣзна де рѣл азгѣрѣ. Дѣнсѣ еѣ гѣсѣндѣл дѣнѣрѣенѣл къ зодѣеа Вѣргѣрѣелор дѣ лѣкѣінда лѣзі Мѣрѣзрѣлѣ, соѣотѣескѣ къ анѣла ачесте се ва арѣта тѣслѣкатѣ къ вѣне шѣ къ рѣл.

Сѣлѣ вѣнѣлѣл акѣтѣа Іѣвѣдіі теі чѣгѣиторѣи, ла осѣвѣітеле Фасѣе але лѣнеі, вѣнде вѣці гѣсі маі езакѣте лѣтѣврѣрѣи, шѣ сѣ дѣчѣенѣтѣ десѣрѣіреа къ чѣл дѣтѣлѣл пропѣстѣікѣл.

Прѣпѣстѣікѣл дѣтѣіѣл.

Дѣсѣре челе патрѣ анѣгѣітѣнѣрѣи.

Іарѣна аре сѣ Фіе ла дѣчѣенѣтѣ Фрѣгѣзроасѣ, къ грѣндѣнѣл шѣ неѣл; еарѣ не ла мѣлѣокѣ шѣ сѣврѣшѣтѣ тѣмѣнерѣатѣ.

Прѣшѣвѣара рѣче шѣ плоіоасѣ пѣнѣл ла Екѣвѣнопѣдіе.

Вара пѣлѣкѣтѣл, дѣнсѣ шѣ ачѣеаста арѣ сѣ шѣ аіѣвѣл кѣнѣрѣіѣрѣіле, кѣчи аѣарѣ де кѣлѣдѣрѣл, аре сѣ адѣкѣ зѣле носѣотѣрѣіте къ порѣ шѣ алѣтѣ скѣпѣврѣ атмосферѣчѣе.

Тоамѣна аре сѣ Фіе къ вѣлѣтѣрѣи шѣ плоі, къ рѣвѣрѣсѣрѣи де рѣзрѣі; іарѣ не ла сѣврѣшѣтѣ рѣче.

А С Ъ П Р А О Л Т Ъ Л Ъ І.

(Къптекъ поизларъ).

Din кълиндаръзъ Г. Баридізъ.

Олтъле, Олтецъле,
Секациаръ іеворъле
Ші тóте пъраіеле,
Съ рътъіе петріеле,
Съ ле аръзъ сóреле,
Съ какъ еъ не джиселе.

Олтъле рѣзъ търъзратъ,
Че вѣі ашеа 'отърѣтатъ?
Сѣзъ къ динсезъ теа плоатъ,
De адъчі ратъри ші вѣтчи
Ші капете де воиничі
Ші къестре де каі тѣрчи.

Олтъле, не талъзъ тѣзъ
Крѣскъ іѣрвѣ ші дѣдѣзъ,
Съ паскъ ші тѣрзъзъ месъ.
Лас' съ паскъ съ се 'отрашъ
Съ факъ сапа фрътóсь
Ші поръзка 'мѣртѣскъ.

АНЪЛЪ NOX 1855.

Ънъ анъ се маі ретрасе ла векіа 'precedingъ
Дн спацъзъ фъръ марціні алъ тинизъзі пасатъ,
Днтръндъ дін астъ óръ дн стрінсѣ ресеріндъ
Не калеа історіеі, къ тотъ че'н лѣте-а статъ.

Къ елзъ че дѣлчі сперанде, пѣтрите къ вѣдѣръ,
Се штерсеръ ка рѣа сѣвѣрѣ де не флорі,
Ші къте інімі арсе дн крѣс'і нѣ везъръ
Beninzъ челзъ дін зрѣтъ, амаръ ші къ фіорі!

Дрѣмарізъ 'ші таіе калеа къндъ сѣреле анше,
Ші 'н мінтеа са ресѣрѣ не дрѣмъ ч'а петрѣкътъ;
Дрѣмарізъ е отъ 'н лѣте, патъра ні о спше,
Дечі рѣтѣш'ші ші елзъ пасъзъ, тѣкаръ не зпъ
мінзъ.

С'а дѣсз зпъ анъ де лѣпте, де спаймъ ші дѣрере,
Лѣсѣндъ ка ші прочела рѣіні несте рѣіні;
Дн вер ші каре н рѣе дндрѣнтъ а теа ведере,
Нѣ ведъ, де кътѣ фінде, къ окі де лѣкрімі пліні,

Сѣпгъ порі днкъ не черърі, ші порі че варсе гіадъ,
Оркѣне, ч' аменіндъ періре зпзі етатъ;
Скъпава Ромъніа дн паче, къ віеадъ?
Атърпъ дѣла черърі, кърацізъ ші сіндъзъ къратъ.

Ънъ татъ дін векіме, Ромѣнъ, д'алъ пострѣ елѣде,
Вѣзѣндъ, къ е съ тѣоръ, кътѣ не фіі ла патъ,
Ші п'нзъзъ къте зпзъзъ, іа пасъ съ черче-а фрънде
Мънзкъізъ де вергѣде пѣлпѣнде, че ле-а датъ:

С'апъкъ чѣлзъ маі тѣре ші веде, къ нѣ поѣте,
Алз доіле пѣшеште, ші алъзъ дѣпъ елзъ;
Черкъндѣшні фіѣкарѣ потеріле азі тоте,
Вѣтрънзъзъ іеа тѣлзкъізъ ші граѣ-зпъ рѣтѣрѣлзъ.

Шілзъ дѣ ла чѣлзъ маігінѣрѣ, ші'лзъ фрънде къ'плеспіре
Асѣмене зрѣеазъ ші чеіалааді копіі. —
„Ведѣді,“ ле зісе тата, лѣжрѣндъ воі дн зпіре,
Веді: фі пѣррѣреа 'н старе а да ла пѣптѣ къ шіі!“

„Еар' деакъ воі дін контръ, трѣіндъ дн не зпіре,
Веді граѣ фіѣкарѣ кърѣзні ла ѳла са:
Не зпзъзъ къте зпзъзъ дѣштанъзъ, къ 'плеспіре,
Ка воі не рѣтѣреле, кърѣндъ вѣ ва стріна!“

Трѣкътъзъ постъ араѣтъ, чігіндъ дн історіѣ,
Къ астъ 'пѣдѣтѣрѣ сеазъ нѣ о амъ сѣітѣ,
Сеазъ алте інтересе ші ѳрѣа сѣтедѣ
Рѣпіндѣне де мінте, днчетъ о амъ пердѣтѣ.

Е ѳра чеа дін зрѣтъ, къндъ патріа не кіамъ,
Съ пѣнѣмъ ла о парте вер каре алте гріці,
Ші асѣлгѣндъ сѣепінзъзъ, чѣлзъ варсъ-о дѣлѣ тамъ
Съ не лѣсѣмъ де зрѣ, де черте ші інтріці! —

Къ вѣдѣлзъ де тѣрѣ, дн лѣпте глоріѣсе,
Съ фръпѣтѣмъ ноі дѣштанъзъ, азі нѣ несте датъ;
Рѣмъне дар' ка'н парте прін сіндъзрі предіѣсе.
Съ атѣстѣмъ ла лѣте віртѣдѣ де апѣратъ!
Ерѣмітъзъ дін Карпаці.

Редакторъ респѣкѣзѣторѣ
ІАКОВЪ МЪРЪШАНЪ.

Edițiunea ші тіпарізъзъ азі
ІОАНЕ ГÓТТ.